

# KRASZNOKVAJDA

Településképi Arculati Kézikönyv  
2017



# Tartalomjegyzék

1. Bevezetés, köszöntő
2. A település bemutatása, általános településkép, településkarakter
3. Örökségünk, a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők
4. Településképi szempontból meghatározó, eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával
  1. sz. karakterterület: Intézmény-központ
  2. sz. karakterterület: Falusias vegyes beépítés
  3. sz. karakterterület: Kisfalusias beépítés
  4. sz. karakterterület: Telepszerű beépítés
  5. sz. karakterterület: Krasznok
5. A településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások, építészeti útmutató: telepítés, terepalakítás, magasság, tetőhajlásszög, tetőforma, szín, tornácok, ajtók, ablakok, homlokzatképzés, anyaghasználat, részletek, kerítések, térfalak, kertek  

Közterületek településképi útmutatója – utcák, terek, közparkok, közkertek
6. Jó példák bemutatása: épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása,









# 1. Bevezetés, köszöntő



A Cserehát szelíd lankáival, ligetes erdeivel, a dombok és az erdők közt megbújó falvaival, a vidéket elárasztó békességgel és nyugalommal, a csenddel, távol a nagyvilági nyüzsgéstől maga is a szépség és a varázslat. E vidék belsejében fekszik a külön varázslatot és kedvességet sejtető „Hétközség”, s ennek mai központja, Krasznokvajda. Nevében is szépséget és ősiséget sugároz. Krasznik szépséget, gyönyörűséget jelent, Vajda ősi magyar tisztség emlékét őrzi. Magyar falu, szláv eredetű névvel, ki tudja mi mindent megélt. De szépségét megőrizte, nevében is, a tájban is, épített örökségében is. Külön kiemelendő,



hogy az utca és a település felé tornyosuló római katolikus temploma a parókiával, a Szentimrey-kastéllal és a Petőfi utcai kis tornai házsorral olyan különleges szépségű, a dombhajlatra harmonikusan rásimuló együttest alkot, amelyik akár világszenzáció is lehetne.



Ez a megélt történelem, megőrzött szépség és varázslat adja a település erejét.

Ebből merítenek erőt a megmaradáshoz, az itt éléshez lakosai, pedig falujukra is ránehezedik az elzártság, a „nagyvilágtól” való távolság, s ami gond ezzel jár; munkanélküliség, szegénység, elvándorlás, elöregedés, szolgáltatások hiánya, a modern élet feltételeinek szűkös lehetőségei. Valljuk azonban, hogy külső körülmények nehezítették meg itt az életet, s kívülről próbálják meg elhítenni, hogy ennek a vidéknek nincs ereje. Miközben nagyon is. Ez az erős táj az itt élőknek a haza, az otthon. Itt szeretnek és



szeretnének, itt akarnak élni. A külvilágnak, a társadalomnak és az államnak is felelőssége, hogy itt is megkapják az állampolgárok, ami jár, hogy legalább a külső körülmények ne nehezítsék a megmaradást, az ittélést.

Hisszük, hogy a hely, Krasznokvajda, különleges szépsége annyi évszázad után is erőt ad a megmaradáshoz.

Reményeink szerint a maga eszközeivel jelen arculati kézikönyv is e célt szolgálja, amelyet a 2016. évi LXXIV. törvény felhatalmazása és kötelezése révén készítünk, s amelyben szeretnénk megmutatni a csereháti Krasznokvajda építészeti és környezeti értékeit, meghatározni, azonosítani a település karakterét, annak jellegzetes jegyeit. Ezáltal útmutatóként is szolgálni az itt tervezett építésekhez, a településkép, a környezet alakításához mindenkinek, a település polgárainak, döntéshozóinak, szakembereknek.





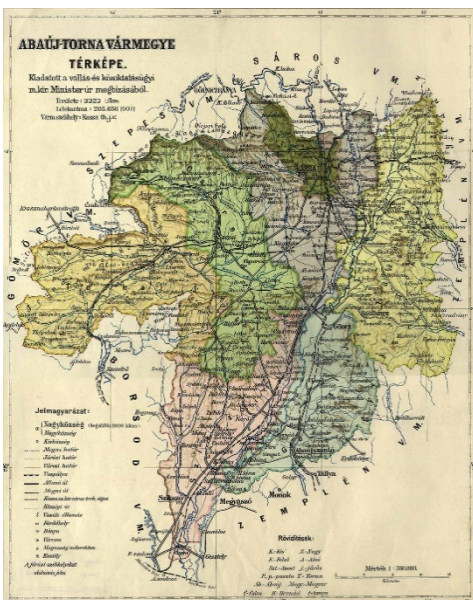




## 2. A település bemutatása, általános településkép, településkarakter

### A település bemutatása

A Cserehát az Északi-középhegység kelet-nyugati irányú láncolatában a Zempléni-hegységet és a Bükköt összekötő dombvidék. Észak-déli viszonylatban a Gömör-Szepesi Érchegység és az Alföld között képez átmenetet. Nagyrészt erdőkkel borított, nevét is a ma is sok helyen megtalálható csertölgyesekről kapta. A Hernád és a Sajó, Bódva folyók völgyei között terül el. A dombvidék átlagos magassága 250-300 m.



A terület Trianon előtt a Kassa központú Abaúj-Torna vármegyéhez, azon belül legnagyobb részben a Szepesi székhelyű Csereháti, kisebb részben a Szikszói és a Tornai járáshoz tartozott. A Kárpát-medence egykori közigazgatási egységei a környezeti, domborzati, természeti adottságokhoz igazodóan alakultak ki, így leszögezhető, hogy Trianonnal a térség leszakadt, északra lévő, ma Szlovákiához tartozó természetes központjairól. Észak felé a határ, az ország belseje felé pedig a távolság és a vidék magára hagyása tette elzárttá. Vajda területe igazából már a Tornai dombvidéket is érinti, míg az egykori Krasznok-puszta a régen szűkebb értelemben vett Csereháthoz tartozott. Trianon előtt az egyesült Krasznokvajda a Tornai, ma az Encsi járáshoz

tartozik.

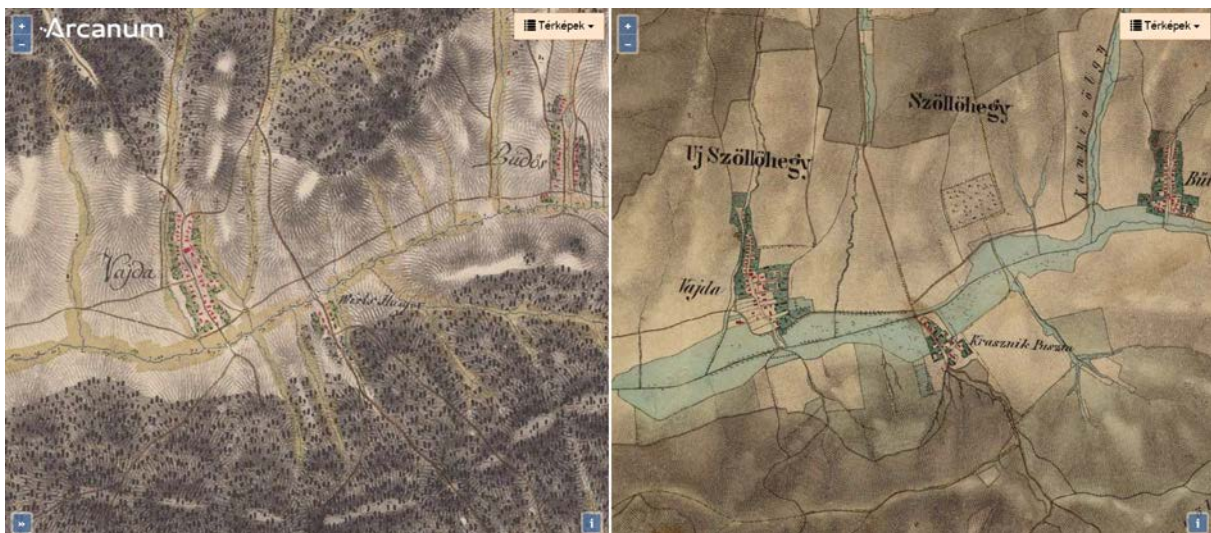


A Cserehát dombvidékét patak völgyek szabdalják. Egyik legfontosabb, kelet-nyugati irányban szinte az egész tájegységet átfogó, ezáltal fő közlekedési útvonalat is jelentő széles völgye a Rakaca patak völgye. Ebből a völgyből merőlegesen nyílnak észak felé újabb kisebb völgyek, amelyekben utak indulnak észak felé. Egy-egy ilyen völgybejáratnál, a Rakaca patak északi oldalán falvak telep-



ültek meg, ahogyan egykoron Vajda is. A déli irányból becsatlakozó völgyek bejáratánál nem települtek meg falvak, egyetlen kivétellel; ez Krasznok. Szinte természetesnek tűnik, hogy az egymáshoz közeli, a két „völgykaput” őrző falu egyesült. Ugyanakkor Krasznok ma is kisebb volta igazolja a völgy északi oldalán történő megtelepülés kedvezőbb feltételeit. Akkor is, ha épp a Krasznoknál belépő völgyi út napjainkra a térség szinte egyetlen, de mindenképp legfontosabb déli kapcsolatává vált. Miután négy irányból is itt futnak össze az utak, természetesen vált a "Hétközségnek" nevezett földrajzi-néprajzi mikrorégió (Büttös, Kány, Keresztéte, Pamlény, Perecse, Szászfá) központjává.

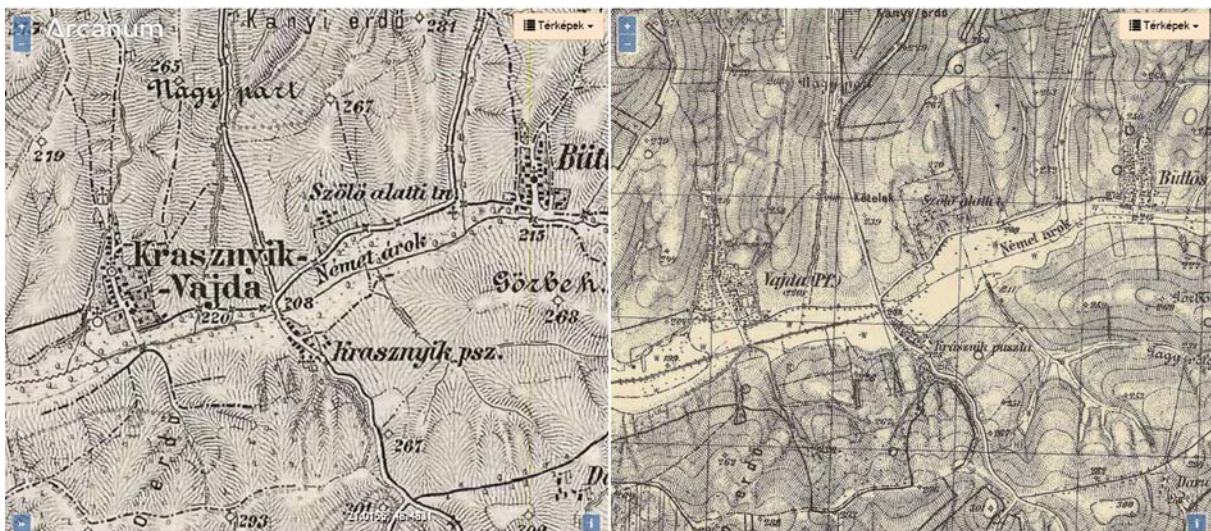
Ehhez hozzájárult a térséget korábban behálózó útszisztem visszafeljesztése is. A korábbi évszázadokban a vidéket gráfszerűen hálózták be az utak, minden település minden irányban összeköttetésben állt a szomszédáival, akkor is, ha az utaknak keresztül kellett kapaszkodniuk egy-egy dombháton is. Modern úttá azonban elsősorban az észak-déli völgyi utak épültek ki, így a hálózat többi eleme földút maradt, a térség közlekedési hálózata egysíkúvá vált.



*Vajda és Krasznok (Krasznik) az első (1763-1787), illetve a második (1806-1869) katonai felmérés térképén. Az elsőn Krasznok mellett a „Wirts Hauser” megjegyzés található, amely talán vendégházat jelenthetett az utazók számára.*

A katonai térképek is elárulják, hogy mindkét településrész eredetileg a Rakaca-völgyre merőleges völgy útja mentén alakult ki, ezek az utak lettek a főutcák. A Rakaca patak nagy vízjárta területei miatt kezdetekben a Rakaca-völgy mentén nem volt megtelepülés, a vizek szabályozása után terjeszkedett a falu az ott futó út mellé is.

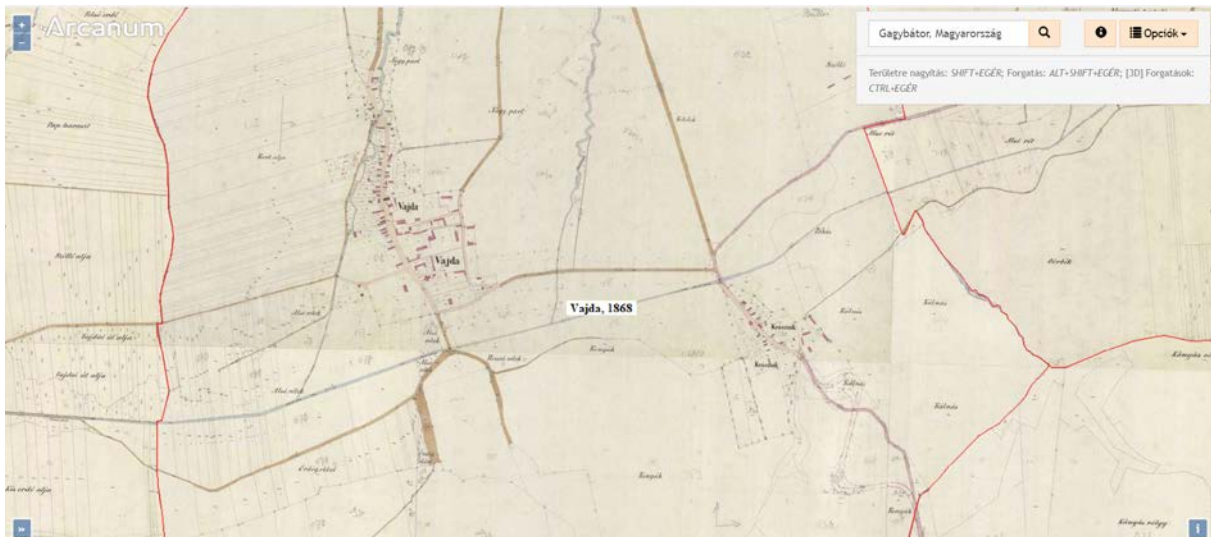




*Harmadik Katonai Felmérés (1869-1887) és a Magyar Királyság térképe (1869-1887)*

Vajda eredeti megtelepülésének alappontja a kiemelkedő dombra épített templom, amely uralja a völgy és a falu látványát. Érdekes domborzati és településszerkezeti jelenség, ahogy az egykori országút, mai Petőfi utca egyenest a templomdombnak tart, majd a lábához érve kikerüli azt. Ez páratlan és különleges térélményt ad, különösen úgy, hogy értékes barokk kastély, szép arányú plébániaház, s az utca kanyarjában egységes csereháti-tornai parasztházak gazdagítják az együttest. A templom és a plébánia a köztük lévő kerttel önmagában is festői együttest alkot.





Vajda legkorábbi ismert okleveles említései 1285, 1366, 1369-ből Woyda, Krasznoké 1302, 1390ből Karaznuk néven maradt fenn.

1851-ben Fényes Elek magyar faluként említi 556, lakossal;

*Krasznik-Vajda, Abauj v. magyar falu, közel Torna vmegyéhez: 459 romai, 28 g. kath., 30 ref., 39 zsidó lak. Kath. paroch. templom. Ref. szentegyház. Három kastély; sok szántóföld és szőlő. F. u. a Szentimrey nemzetség. Ut. p. Kassa.*

Ehhez képest 1896-ban 58 házban csak 431 fő népességet említenek.

A XX. század második feléig emelkedett a népesség szám, majd a vidék szocialista időszakban történt visszafejlesztése idején csökkenésnek indult.

Ma a két falurészben együttesen a lakosok száma 496 fő, a lakások száma 203 db. (2017-es adat – KSH)

A település közigazgatási területe 1.144 hektár.

### Általános településkép, településkarakter

A Krasznokvajdát övező táj részben erdős, részben művelés alá vont, festői látképet mutató dombvidék.

A két falurész nagyjából hasonló jelleget mutat, de Krasznok megmaradt egyutcásnak, míg Vajdán néhány utcával bővült a falu.

A történelem folyamán a magyar falu épületállománya és így arculata többször is változott. Az egyik ilyen nagy átépülési korszak a XIX. század utolsó harmada, amikor az addig többnyire földfalazatú (vályog, vert, v. tapasztott), szalma-, zsúp-, fa- és egyéb növényeredetű fedéssel ellátott hagyományos háromosztatú parasztház még változatlan



alaprajzi kialakítással, de már jellemzően téglafalazattal és cserépfedéssel, valamint tornáccal megtoldva újul meg. A XX. század fordulóján kezdik többségében fölváltani a fatornácokat a falazott oszlopokkal kialakítottak.



Föltehetően ekkor alakul ki az egész Cserehátra jellemző füstlikas, vagy kontyolt, utcára merőleges gerincű nyeregtetővel fedett, tornácos parasztház. A tornác már általában falazott oszlopos.

A térségben jellegzetes tornácforma a háromkaréjú (v. más néven lóhereívű) boltíves nyílású. Ez a tornáctípus szinte egész Észak-Magyarországon nagyszámban előfordul, Borsodtól Zemplénig. Eredetére biztos forrásunk nincs, de föltételezzük, hogy a görög-katolikusok fejezték ily módon ki hovatartozásukat házukon is. Ezzel szemben a református és római katolikus magyarság inkább egyenes záródású tornácokat épített. Mivel már a XIX. században is többségében magyarok lakta település volt, többségében egyenes záródású tornácok épültek.



Föltételezésünk szerint, amíg a faoszlopok voltak használatban, addig általánosan elterjedt lehetett az előtornác, azaz a tornác befordítása az utcai, rövidoldali homlokzat elé is. A faoszlop falazottra váltásának egyik lépcsője, amikor csak a legelső, a sarkon lévő oszlop falazott (ez esetben nincs előtornác), s a többi megmaradt fának. Így az utca felé módosabb homlokzatot mutat a ház.







Bár a Cserehát egészen inkább a füstlikas kialakítású tető jellemző, Krasznokvajdán jellemzőbb a teljes kontyolás. Ez föltehetően a tornai hagyományokhoz köthető. Az oromfalas megoldás viszont egyáltalán nem jellemző.

Ez, az előbbieken taglalt XX. század eleji parasztháztípus nagy számban fönmaradt, s ma ez testesíti meg a hagyományt Krasznokvajdán.

Egy sajátos, tovább fejlődött csereháti lakóházváltozat, a középtornácos típus. Itt a ház utcai végén a tornácot elfoglalja az utcai két szoba. Ez a típus viszonylag kései, az egész vidéken keveset találunk belőle.

A falusi ház polgárosodásának egyik lépcsőfoka a hajlított, azaz 'L' alaprajzú ház, amikor az utcai végén egy merőleges szárny épül. Erre egy példát találunk a településen.







A magyar falu következő nagy átépülési hulláma, az 1950-60-as évek sáttortetős kockaházai, az újonnan „Kádár-kockáknak” nevezett családi házak. Ezek nem alkotnak külön új telepet, jellemzően a korábbi hagyományos parasztházak elbontásával, azok helyén épültek föl.

Külön érdekesség, hogy Vajda keleti végén két Kádár-kocka épületen is megjelent az 1960-as évek modern építészetéből ismert „kirakatszerű” ablak.



Az 1980-as évek emeletes OTP-házai Krasznokvajdán is megjelentek.







Ennek eredményeként vegyes karakterű területek alakultak ki, de azért a település arculatát elsősorban a hagyományos parasztházak határozzák meg ma is.

A település jellemzően földszintes, emeletes ház kevesebb van.



Több portán megtalálhatók a lakóházak mögött a gazdasági épületek. A magyar falusi porta hagyományaihoz illően a lakóház folytatásában, hosszanti irányban. Több helyen megvan az egykori nyári konyha is. Keresztbe fordított csűr, pajta nem jellemző.





A település legpatinásabb középületei a templomok és a kastélyok, kúriák. A mikrorégiós központi szerepnek megfelelően több más középület is található a településen.

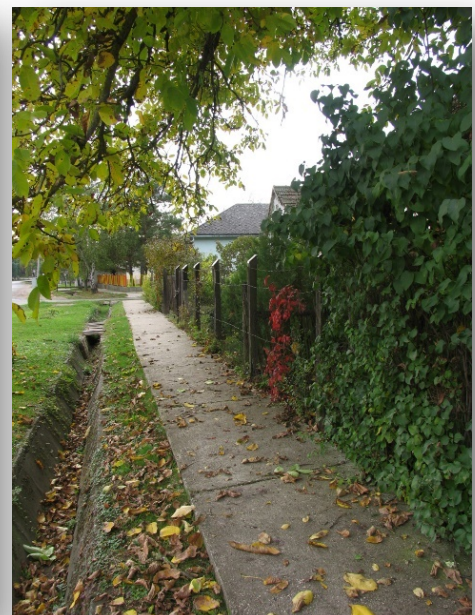




Az utcák általában szélesek. Jellemző a közterületek intenzív növényesítése, virágosítása. Vannak szép példák a közterületi teresedések méltó és igényes formálására.



S vannak ahol nincsenek megfelelően kihasználva, kialakítva.







Jelentős a vízfolyások szerepe a településszerkezetben, az utak szinte mindenütt ezek mentén futnak. Így nagy jelentőségűek az ezeken átkelési lehetőséget biztosító hidak. A hidaknak általában nincs méltó hídfőjük.





Az úttestet árok, kíséri, itt a portákhoz átereszt vezet be. Ezek hagyományosan fagerendákból készültek, de újabban már betonból vannak.



A hagyományos kerítés fából készült, köszönhetően a környező erdők biztosította alapanyagának. Ezek jellemzően áttört léckerítések. Hagyományosnak tekinthető a beton lábazattal beton oszlopok közötti lecezett mezős kialakítás. A leceket hagyományosan barnára, vagy zöldre festették. A XX. században megjelentek a polgárosultabb, drót-, vagy sodronyfonatos mives kerítésmezők is.

Az udvarokon megőrződtek a kerekes kutak.



A hagyományos XX. század eleji parasztházak ablakai szép mives asztalosmunkák.



Van egy sajátos, Krasznokvajdán és környékén több faluban is előforduló ablaktípus. Ez a hármablak, amely méretileg hasonló ugyan az 1960-as évek gyártmányablakaihoz, de korábbi azoknál, még a századelején, kisipari asztalostermékként készültek. Itt nem a



korábbi két kisablak lett cserélve egy nagyobbra, hanem ez eleve így készült. Ez már polgárosultabb, a városra jellemző, több fényt biztosító nagyobb méretű ablaktípus. Az ablak magasságilag két részre osztott. Az alsó sávban három álló, a felsőben két fekvő ablakszárny van. A vízszintes osztópárkány hangsúlyos és díszített.

A vakolatarchitektúra (vakolt díszítés) nem túlságosan elterjedt.

A házak füstlikas oromzatai deszkázottak, bennük fűrészelt évszám, vagy egyéb motívum, pl. kereszt, vagy kettőskereszt.

A tornácos házak hagyományos homlokzati színe a fehér, de jellemzően már színesek. Egy-két házon megtalálható a térségre jellemző vöröses-barnás díszítőszín.





### 3. Örökségünk, a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők



Az illetékes örökségvédelmi hatóság adatszolgáltatása alapján Krasznokvajdán a következő értékek állnak országos örökségvédelem alatt:

#### Régészeti lelőhelyek:

16025 azonosítón Kőtelek-dűlő régészeti lelőhely (hrsz: 057/4, 059-060, 062)

#### Műemlékek:

1092 [2867] azonosítón R. k. templom (hrsz: 7)

1093 [2868] azonosítón R. k. plébániaház (hrsz: 7)

1094 [2869] azonosítón Szentimrey-kastély (hrsz: 8/5)

#### Műemléki környezetek:

1092 [22874] R.k. templom ex-lege műemléki környezete  
(hrsz: 046/6, 6, 8/2, 8/5, 149, 152, 153, 155, 156, 159)

1093 [22875] R.k. plébániaház ex-lege műemléki környezete  
(hrsz: 046/6, 6, 8/2, 8/5, 74/2, 149, 152, 153, 155, 156, 159)

1094 [22876] Szentimrey-kastély ex-lege műemléki környezete  
(hrsz: 046/6, 7, 8/2, 8/6, 11-13, 14/1-2, 74/2-3, 145, 148, 149)





Krasznokvajda területét érinti a HUAN20002 Rakaca-völgy és oldalvölgyei nevű Natura 2000-es helyszín, mint kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület.

Az Országos Területrendezési Terv arculatot érintő övezetei közül az „Országos ökológiai folyosó” és a „Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület” övezete érinti Krasznokvajda közigazgatási területét.

Az Aggteleki Nemzeti Park Krasznokvajdában a következő tájértékeket tartja nyilván:

1.) Feszület

*Rákóczi utca 13. előtt. 3,5-4 m magas, mészkőből rakott alapon álló, trifóliumos szürke műkő kereszt fehér korpusszal. Kovácsoltvas kerítéssel körbekerítve. 1923.*

2.) Játsszótér

*Petőfi és Kossuth utca sarka. Parkos területen található, állatokat (pl. medvét, kosokat) mintázó, fából faragott játékok (szobrok), amelyeket a tállyai művésztelep alkotói készítettek.*

3.) Szentimrey-kastély

*A XVIII. sz-ban épült, majd a XIX. sz-ban átépített, barokk stílusú épület. Téglalap alaprajzú, egyszerű díszített ablakait a kosaras vasrácsok teszik különlegessé. Sárga-fehér színezetű, kétszintes épület.*





#### 4.) Római-katolikus templom

*Egytornyú, egyhajós, csontszínű-sárga templom, XV. sz-i támpilléres szentéllyel. A főhomlokzaton négy szoborfülke, a felső kettő üres, az alsó kettőben kereszt. Karcsú, sokszögletes toronysisakja sötét lemezzel, a hajó vörös színű lemezzel fedett. A templom előtt egyszerű műkö fészület, rajta öntöttvas korpusszal. A templomot övező kőfal belső oldalán, hosszan egymás mellett. kb. 30 cm-es fa emléktáblák sora az I. világháború áldozatai emlékére.*

#### 5.) Fészület

*Petőfi utca 30. 3 m magas, kőből rakott alapon nyugvó, trifóliumos műkö kereszt, ezüstszerű korpusszal. Szabó László és Kovács Anna emlékére a római katolikus templom mellett, kerítéssel körbekerítve.*

#### 6.) Scholtz-kúria

*Szürke palával fedett, manzárdtetős, egyszintes, sárga-fehér színezetű épület. A bejáratnál kiugró, oszlopos, timpanonos záródású homlokzat, közepén címerrel. A kúria udvarán öreg fák (pl. fenyőfélék) állnak. Jelenleg polgármesteri hivatalként működik.*

#### 7.) Fészület

*A belterület nyugati szélétől 750 méterre nyugatra, a Gadnára vezető műút déli oldalán. 0,7 m magas talapzaton 2 m magas, fehérre festett, trifóliumos kőkereszt, aranyozott korpusszal.*

#### 8.) Református templom

*Egyszerű, sárga-homokszínű színezetű, egyhajós templom. Ablakai boltívesek. Jellegzetes, kisméretű, deszkázott, gúliszakos huszártorony.*

A település hatályos szabályozási terve (Provincia Kft. Miskolc, Soltész Jánosné felelős tervező 2001.) egyedi helyi védelem alá helyezte a következő épületeket:

Petőfi utca (hrsz: 12) lakóház

Petőfi utca 56. (hrsz: 23) lakóház

Petőfi utca 58. (hrsz: 24) lakóház

Arany J. utca 10. (hrsz: 46) lakóház

Kossuth utca 14. (hrsz: 56) lakóház

Kossuth utca 16. (hrsz: 57) lakóház

Kossuth utca 18. (hrsz: 58) lakóház

Kossuth utca 30. (hrsz: 64) lakóház

Kossuth utca 32. (hrsz: 65) lakóház

Kossuth utca 33. (hrsz: 87) lakóház

Kossuth utca 5. (hrsz: 101) lakóház

Kossuth utca 1. (hrsz: 105) lakóház

Béke utca 3. (hrsz: 134) lakóház

Petőfi utca 57. (hrsz: 142) lakóház

Petőfi utca 19. (hrsz: 176) lakóház

Petőfi utca 17. (hrsz: 177) lakóház

Petőfi utca 7. (hrsz: 192) lakóház

Petőfi utca 6. (hrsz: 193) lakóház

Petőfi utca 14. (hrsz: 198) lakóház

Petőfi utca 18. (hrsz: 306) lakóház

Petőfi utca 16. (hrsz: 308) lakóház

Petőfi utca 31. (hrsz: 340) lakóház

Kőkereszt a Petőfi utca 32. előtt





Fölsorolt hivatalos védettség alatt álló objektumok mellett értéknek tartjuk továbbá a következőket:

Építészeti hagyomány:

Csereháti füstlikas, vagy tornai kontyolt tornácos lakóház

Előtornácos háztípus

Falazott, háromkaréjú, vagy egyeneszáródású tornác

Földszintes, utcára merőleges gerincű, 38 fok körüli tetőlejtésű, oldalhatáronálló beépítési mód

Léckerítések (betonlábazattal is)

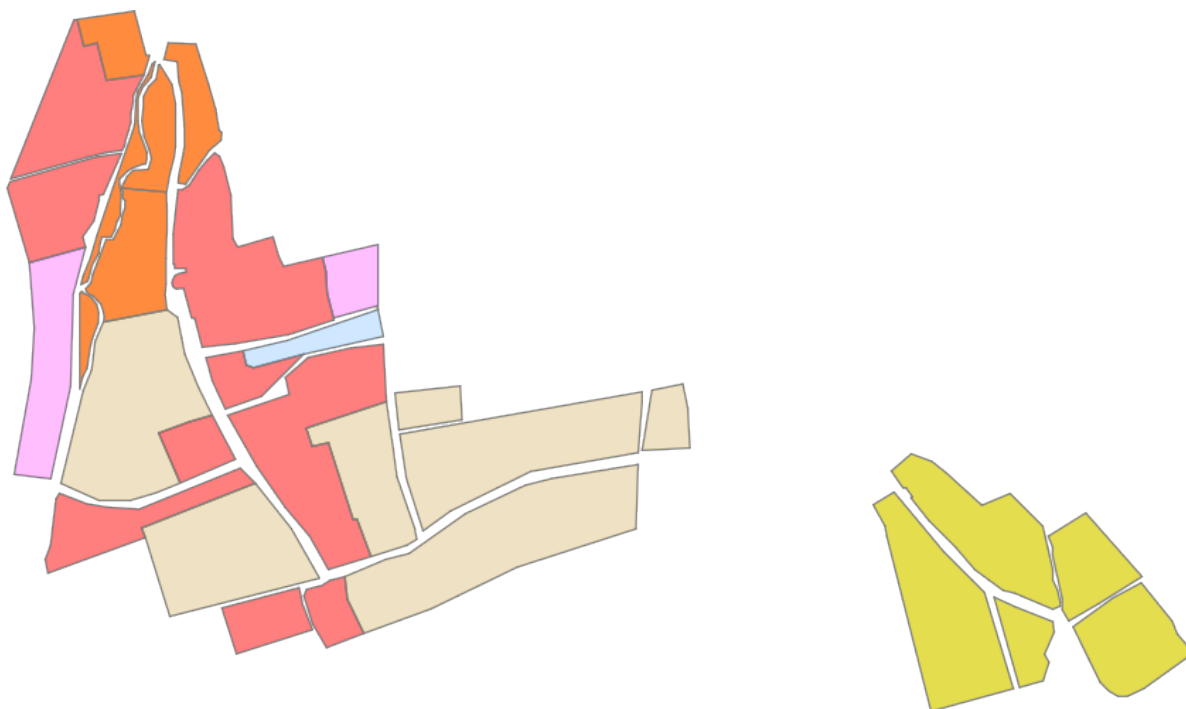
Épületegyüttes:






A római katolikus templom a parókiával, a Szentimrey-kastéllyal és a Petőfi utcai kis tornai házsorral



# 4.

## Településképi szempontból meghatározó, eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával



-  1. sz. karakterterület Intézmény-központ
-  2. sz. karakterterület Falusias vegyes beépítés
-  3. sz. karakterterület Kisfalusias beépítés
-  4. sz. karakterterület Telepszerű beépítés
-  5. sz. karakterterület Krasznok



A két falurészt eltérő adottságaik, illetve jellegzetességeik folytán külön karakterterületbe soroltuk, illetve Vajdán további területeket különítettünk el.

### 1. sz. karakterterület: Intézmény-központ





## 2. sz. karakterterület: Falusias vegyes beépítés





### 3. sz. karakterterület: Kisfalusias beépítés









#### 4. sz. karakterterület: Telepszerű beépítés





## 5. sz. karakterterület: Krasznok







## **5. A településképi minőségi formálására vonatkozó ajánlások, építészeti útmutató: telepítés, terepalakítás, magasság, tetőhajlásszög, tetőforma, szín, tornácok, ajtók, ablakok, homlokzatképzés, anyaghasználat, részletek, kerítések, térfalak, kertek**

### Általánosságban

A település egységes dombvidéki falu arculatát mutatja. Javasolt az egység és az arculat őrzése, az építészeti és arculati minőség megőrzése. Javasolt a falusias jelleg megőrzése, ahol előnyben kell létesíteni az utcára merőleges gerincű, füstlikas, vagy kontyolt oldalhatáronálló beépítési módot. Ugyanakkor az Intézmény-központ területeken a hagyományok megtartása mellett javasolt középületjellegű arculat kialakítása.

A középületek lehetőleg magas minőségben készüljenek, rangjukhoz méltó domináns középület jelleggel. Amennyiben családi ház, vagy parasztház kerül átalakításra, javasolt kiemelt bejáratok, árkádok alkalmazása a középület jelleg erősítése érdekében.

A lakóépületek inkább földszintesek legyenek, a tetőterek beépíthetők. A tetőnél általában a 38 fok körüli lejtésű javallott. A mediterrán és az amerikai típusú ház 30 fok alatti tetőlejtéssel idegen a táj- és faluképben. Általában a cserépfedés alkalmazását javasoljuk.

Javasolt tornác létesítése.

Javasoljuk a fa léckerítések használatát barna, vagy zöld színezéssel.

Az épületek színezése ne legyen nagyon harsány. Javasolt a fehér szín, illetve egyéb pasztellszínek használata, továbbá a helyi jellegzetességnek számító barnás bordó szín díszítésként való alkalmazása.

### **Közterületek településképi útmutatója – utcák, terek, közparkok, közkertek**

Javasoljuk a közterületi teresedések tervszerű kialakítását, közösségi térré formálását. (Pl. a bolt előtti park)

Javasoljuk a minőségi térburkolatok alkalmazását. Az utcabútoroknál az egyszerű, letisztult formák alkalmazását részesítsük előnyben, kerüljük a csicsás formálást.



Javasolt az útszegélyezések, padkák rendbetétele, az árokpartok növényesítése, virágosítása. A Krasznokon átvezető országút mentén járdát kell létesíteni.

Javasolt a hidaknál rangjukhoz méltó hídfő képzése.

Külterületeken kerüljük a rikító színeket. Az épületek körül fásítás legyen.

Helyi védelemre javasoljuk a következőket.

Területi védelemre javasoljuk a római katolikus templom környékét.

Egyedi védelem

- Református templom
- Görögkatolikus templom
- Scholtz-kúria
- Magtárépület
- Krasznoki harangláb



Lakóházak







Petőfi Sándor utca  
hrsz.: 142.



Petőfi utca 63.



Petőfi utcai présház



Petőfi utca 60.



Petőfi utca 58.



Scholtz Albin tér 1.



Petőfi utca 6.



Rákóczi utca 33.



Látványvédelem:

a római-katolikus templomdomb látványa



a belterület látványa

a táj az egész közigazgatási külterületen, különösen a Rakaca-völgy déli dombvonulata



Az ellenőrzött falukép érdekében a teljes település (bel- és külterület egyaránt) meghatározó területbe vonását javasoljuk.



## 6.

Jó példák bemutatása:

épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása,

Példaértékű hagyományőrző tornácos ház



Példaértékű hagyományőrző tornác nélküli ház



Modern, de a hagyományos formákat megidéző lakóházak, melléképületek (más településekről)





## Példa más településről falusi léptékű középületre



## Útburkolatok, gk.felületek, gyalogos felületek szintbeni, burkolat általi elválasztása



## idegen példák:







### Hídfőképzés egyszerű változata



### Példaértékű virágosítás









Utcabútorok,



ízléses, természetes anyagú tábla





## Átereszek



## Anyagában hagyományőrző új kapuk és kerítések



Szépen megőrzött hagyományos gazdasági épület

Megőrzött gazdasági épületek (nyári konyha)



**Forrás:**

Kiss Lajos: Földrajzi nevek etimológiai szótára 1983.

<https://hu.wikipedia.org>

<https://utazom.com/magyarorszag/eszak-magyarorszag/az-aggteleki-karszt-es-a-cserehat/a-cserehat/abaujlak/szanticska-abaujlak-terkep>

Magyarország városai és vármegyéi I. kötet: Abaúj-Torna vármegye és Kassa (Apolló Rt. Budapest 1896)

Népi építészet a Kárpát-medence északkeleti térségében (Miskolc-Szentendre 1989)

Balassa M. Iván: A parasztház története a Felföldön (Miskolc 1994)

Fényes Elek: Magyarország Geographiai Szótára (Pest 1851)

**Készítette:**

Krasznokvajda Község Önkormányzata

Krasznokvajdai Közös Önkormányzati Hivatal

Polgármester: Tóbis Béla

Jegyző: Dr. Kerékgyártó Judit

3821 Krasznokvajda, Scholtz Albin tér 3.

Telefon: +3646458116

E-mail: hivatal@krasznokvajda.hu

Készítette: Szunyogh László és Taba Benő

Települési főépítész: Taba Benő

Design: Tari László

Betűtípus: Aller, Aller display

